

Dodatek: Pahomijevo pravilo

Pahomijevo pravilo (*regula*) je postavilo temelje cenobitskemu, tj. skupnostnemu načinu meniškega življenja. Pahomij (ok. 292–346) je spreobrnjenje doživel med opravljanjem vojaške službe, ki je s potrebo po redu in disciplini vplivala tudi na obliko predpisov, po katerih so bile urejene prve meniške skupnosti v egiptovski Tebaidi, prevzeli pa so jih tudi poznejši rodovi menihov. Njihov vpliv sega vse do *Benediktovega pravila*, zadnjega velikega patrističnega besedila, ki je zaznamovalo celotno zahodno meništvo.

Besedilo ni bilo zapisano v enem zamahu, temveč so določbe nastajale postopno, kot odgovor na konkretna vprašanja ali težave. Današnja različica *Pahomijevega pravila*, ohranjena v Hieronimovem latinskem prevodu iz grščine,¹ sestoji iz štirih delov, ki med seboj niso povsem skladno povezani: 1) Predpisi (*Praecepta*), 2) Predpisi in ustanove (*Praecepta et instituta*), 3) Predpisi in naredbe (*Praecepta atque iudicia*) in 4) Predpisi in zakoni (*Praecepta ac leges*). Avtorstvo posameznih delov, ki so bili izvirno napisani v koptskem jeziku, ostaja predmet proučevanj in različnih hipotez, saj verjetno odražajo posege različnih urednikov, predvsem Pahomijevih naslednikov (Horsiezij in Teodor).

Zgolj približno četrtnina besedila je ohranjena v koptščini (iz prvega in drugega dela), prav tako se je ohranilo nekaj grških fragmentov, saj je bilo besedilo v grščino prevedeno zelo hitro. Na temelju Hieronimovega latinskega prevoda sta na Zahodu zaokrožili dve različici besedila, pri čemer izvirnemu koptskemu besedilu ustreza daljša redakcija. Slovenski prevod, ob konzultaciji koptskih in grških fragmentov, sledi Lefortovi izdaji Hieronimovega latinskega prevoda, pri čemer želi nasloviti tudi slovenjenje meniškega izrazoslovja.

Čeprav se *Pahomijevo pravilo* prvenstveno ne posveča notranjemu, duhovnemu življenju menihov – le-to se navdihuje pri Svetem pismu in sočasnih patrističnih delih –, temveč ureja skupno življenje predvsem s pravnega vidika, so vanj, poleg številnih zanimivih podrobnosti iz vsakodnevnega življenja, vtكاني tudi nekateri vidiki meniške teologije in duhovne krajine menihov.

Temeljne prvine meniškega življenja so skupna molitev, delo, askeza, pri čemer imajo zelo pomembno mesto pokorščina predstojnikom, varovanje čistosti in strogo uboštvo. Posebna skrb je posvečena bolnim, menihi in še zlasti predstojniki pa morajo imeti razvit čut za pravičnost. Pahomij članov skupnosti sicer nikdar ne imenuje menihi,

1 Na prošnjo prezbiterja Silvana je Hieronim leta 404 besedilo prevedel iz grščine. Kritično izdajo, ki vsebuje Hieronimov predgovor, štiri sestavne dele *Pravila* in enajst Pahomijevih pism v Hieronimovem latinskem prevodu, *Pismo s. Teodorja, Knjigo s. Horsiezija*, latinski prevod odlomka iz Pahomijevih *Spodbud (Monita)* ter koptske in grške fragmente *Pravila*, je pripravil L. Th. Lefort: *Pahomiana latina. Règle et Épitres de S. Pachome, Épitre de S. Théodore et « Liber » de S. Orsiesius. Texte latine de s. Jérôme*. Bibliothèque de la Revue d'histoire ecclésiastique, Fascicule 7 (Bruselj: Éditions Nauwelaerts, 1932). Za koptska besedila gl. Lefort, L. Th., ur. *Œuvres de S. Pachôme et ses disciples* 2 zv. CSCO (159 in 160) / *Scriptores Coptici* 23 in 24 (Louvain: Imprimerie orientaliste L. Durbecq, 1956).

marveč bratje, s čimer izraža določeno razlikovanje med samotarji, t. i. anahoreti, in tistimi, ki za svoj način pri svojem načinu posvečenega življenja izberejo okvir skupnosti.

Čeprav se Pahomijevi menihi primarno ne posvečajo intelektualnemu in kulturnemu delovanju, saj so v tem videli posvetnost, kateri so se odrekli, je iz *Pravila* vseeno moč razbrati močan poudarek na izobrazbi; vsak menih se mora nauči brati, saj ima *lectio* Božje besede temeljno vlogo v duhovnem življenju.

1 Hieronimov uvod (*Praefatio Hieronymi*)

1. Še tako oster in gladek meč, če je dolgo časa spravljen v nožnici, zarjavi in izgubi svoj prvotni sijaj. Tako sem tudi jaz točil solze nad večnim počitkom svetniške in častitljive Pavle,² a ne v nasprotju s tem, kar naroča apostol,³ temveč ob zavedanju, koliko duš je bilo ob njeni smrti prikrajšanih za duhovno poživitev. Takrat sem prejel knjige, ki mi jih je poslal Božji mož, prezbiter Silvan. Dobil jih je iz Aleksandrije in mi jih zbral, da bi jih jaz prevedel. Pravil je namreč, da po tebaidskih samostanih in v samostanu Metanoja – kakor zdaj s posrečenim imenom Spreobrnjenja pravijo Kanopu⁴ – živi mnogo Latincev, ki ne znajo brati egiptovskega niti grškega jezika, v katerem so bili napisani Pahomijevi, Teodorjevi in Horsiezijevi predpisi (*praecepta*). Ti trije so po Tebaidi in Egiptu postavili prve temelje samostanov (*ceonobiorum*) po Božjem naročilu ter naročilu angela, ki jim je bil poslan.⁵ Zato so me po dolgem molku, ko sem v sebi tiho hranil svojo bolečino, k temu, da te spise prevedem v naš jezik, kot sem jih sam prejel iz egiptovskega prevedene v grščino, naposled spodbudili tudi Leontij in z njim nekateri bratje, ki so jih poslali k meni. Tako sem tem slovitim možem na njihovo priprošnjo – da ne rečem celo naročilo –, da prelomim svoj dolgi molk v dober namen, ugodil in se vrnil k svojim nekdanjim prizadevanjem. S tem sem pomiril⁶ dušo svetniške ženske, tudi njeno srce je namreč gorelo v ljubezni do samostanov. Že tekom življenja je bila zazrta v to,

2 Pavla, bogata rimska vdova, je bila goreča vernica in Hieronimova sopotnica v duhu. Skupaj sta ustanovila samostan v Betlehemu, kjer je zgodaj, leta 404, umrla. V njej posvečenem epitafu najdemo edine Hieronimove poskuse v kovanju verzov.

3 1 Tes 4,13.

4 Teofil, aleksandrinski škof (385–412), je v letu 390 porušil pogansko svetišče v Kanopu, na njegovo mesto pa dal postaviti samostan, ki so ga pozneje poimenovali z grškim pojmom *metánoia*, ki pri očetih in v krščanski teologiji pomeni »(s)pokora/spreobrnjenje«.

5 Najbolj znano poročilo o tej legendi izhaja iz Paladijevih *Zgodb za Lavza* (32.1–7), ki pa je Hieronim še ni mogel poznati, saj je bilo delo bilo napisano pozneje. Najverjetneje se naslanja ne eno izmed številnih anekdot, iz katerih je nastala *Pachomii vita prima* (12).

6 *Sanctae feminae refrigerans animam*. Prim. Apd 3,20.

kar zdaj gleda v nebesih. Tudi Kristusova devica, njena hči, častitljiva Evstohija je tako dobila prevod, ki se ga bo lahko poslužila v dajanju zgleda vsem sestram,⁷ pa tudi naši bratje bodo tako lažje sledili vzoru egiptovskih menihov po Tebaidi.

2. Tam imajo v vsakem samostanu očete (*patres*), oskrbnike (*dispensator*), tedničarje (*ebdomadarii*),⁸ strežnike (*ministri*) in predstojnike posamičnih hiš (*praepositii singularum domuum*). Vsaka hiša pod predstojnikovim vodstvom šteje okrog štirideset bratov, v vsakem samostanu pa je okrog trideset ali štirideset hiš. Povezane po tri ali štiri, hiše tvorijo eno pleme (*tribus*). Bratje iz istega plemena hodijo skupaj k opravihom ali se vrstijo k tedenskim strežbam (*ebdomadarum ministerium*) glede na svojo vlogo.
3. Kdor pride v samostan prvi, se tudi prvi usede in hodi, prvi zapoje psalm, prvi iztegne roke nad mizo in se v cerkvi prvi obhaja (*in ecclesia communicat*). Ne gre jim za starost, temveč za zgledno opravljanje.
4. V celicah (*cellulae*) nimajo ničesar razen rogoznice (*psiathium*) in, kar sledi: dva sveža *lebitonarija*, to je egiptovsko oblačilo brez rokavov, in enega že ponošenega za spanje ali delo, laneno vrhnje oblačilo, dva kukula (*cucullum*), kozje usnje, ki mu pravijo *meloten*, lanen pas in še čevlje s palico, tovarišico popotovanj.
5. Bolnike vzdržujejo z neverjetno ustrežljivostjo, hrane pripravljajo v izobilju. Tisti, ki so zdravi, so močni v svoji vzdržljivosti: vsi se dvakrat tedensko, ob sredah in sobotah, postijo, razen na veliko noč in binkošti. Na druge dni lahko po popoldnevu jé, kdorkoli želi. Za večerjo pa spet pogrnejo mizo za tiste, ki so utrujeni, starce ali mlade, vse izmučene od vročine. Eni tudi v tem drugem obroku kaj zaužijejo, drugi so zadovoljni le z enim obrokom na dan, pa naj bo to kosilo ali večerja, spet tretji pa le oglodajo malo kruha in se že odpravijo iz hiše. Jedo vsi naenkrat. Kdor ne želi k skupni mizi, mu v sobo prineso le kruh in vodo, bodisi vsak dan ali pa na vsak drug dan, kakor sam želi.
6. Bratje, ki se ukvarjajo z isto stvarjo, so zbrani v eni in isti hiši, pod enim in istim predstojnikom. Tako so, recimo, ti, ki tkejo lan, in ti, ki tkejo raševino, pod eno in isto streho, prav tako pa so suknarji, vozarji, kovači in čevljarji vsak pod nadzorstvom svojega nadrejenega. Dela svojih rok enkrat tedensko prinašajo očetu samostana (*pater monasterii*).
7. Voditelji vseh samostanov imajo nad sabo poglavarja (*caput*), ki prebiva v samostanu Bau.⁹ Na veliko noč se vsi, razen teh, katerih prisotnost v samostanu

7 Prim. Hieronimovo *Pismo 22* na isti naslovnici.

8 *Ebdomadarius* je bila funkcija, ki so jo menihi iz tedna v teden (gr. *hebdomada*) izmenično prevzemali in je, kot bo navedeno v nadaljevanju besedila, vključevala različne dolžnosti.

9 Samostan Pbov, danes Faw-el-Kibli, v Pahomijevem času nedaleč od matičnega samostana v Tabanesiju.

je nujno potrebna, zberejo pri njem, tako skoraj petsto tisoč mož skupaj praznuje slavje Gospodovega trpljenja.

8. V mesecu, ki mu pravijo mesórej,¹⁰ kar je avgust, obeležujejo spraven dan, podobno kot na jubilej, ko se vsem odpustijo grehi. Če je kdo gojil do drugega sovraštvo, se takrat pobota, na ta dan pa, kakor je kje potrebno, tudi izberejo poglavarje, oskrbnike, predstojnike in strežnike.
9. Po Tebaidi se govori, da je Pahomija, Kornelja in Sirija – ki bi naj živel še dandanes, star več kot 110 let¹¹ – angel naučil skrivnostnega jezika, tako da si pišejo in med seboj govorijo v duhovnem alfabetu, v znamenja in črke pa vdihujejo skrivne pomene. Mi smo pisma v svoj jezik prevajali tako, kot jih berejo med Egipčani in Grki: kar smo videli pred seboj, smo skušali ohraniti. Preprost izraz je treba pripisati zvestemu posnemanju egipčevskega jezika, saj bi retorične prvine predrugačile jezik apostolskih mož, polnih duhovne milosti. Na ostale reči v njihovih besedilih pa nočemo namigovati. Naj avtorji govorijo s svojimi besedami in tisti, ki jih veseli poučevati se o sveti skupnosti, raje kot iz potočkov pijejo iz izvira.

2 Predpisi našega očeta Pahomija, Božjega moža, ki je po Božji volji od začetka postavil skupnosten način življenja (*Praecepta*)

1. Če se zboru svetih mož pridruži novinec, mu vratar ob vstopu v samostan dodeli položaj in sedež v zboru bratov, ki ju ne more zamenjati, dokler ga na mesto, ki mu pritiče, ne premesti *oikiakós*, to je hišni predstojnik.
2. Sedi naj z vso spodobnostjo in krotkostjo. Usede se naj na spodviti spodnji del usnjenega plašča (*pellicula*), ki mu visi z ramen. Oblačilo – laneno tuniko brez rokavov, ki ji pravijo lebotinarij – pa spretno priviha tako, da mu bo pokrivala kolena.
3. Ko zasliši zvok tube (*tuba*),¹² ki kliče k skupnemu zboru, naj se nemudoma odpravi iz svoje celice in do vhoda v skupne prostore pri sebi še zmeraj premišlja kaj iz Svetega pisma.

10 Egipčevski mesec mesórej ustreza obdobju med 27. julijem in 24. avgustom.

11 Pravzaprav gre za meniha Surusa, enega izmed prvih treh Pahomijevih učencev (*Pachomii vita prima* 25), ki naj bi umrl za kugo v letu 346. Hieronimovo navajanje je tako zmotno, razen če ima v mislih kakšnega drugega meniha s tem imenom.

12 Hieronim tukaj najverjetneje pretirava: po navadi so zvok proizvedli s tolčenjem kladiva ali česa podobnega ob kamen (*Pachomian koinonia vol. 2: Pachomian Chronicles and Rules of Pachomius* (Kalamazoo; Michigan: Cistercian Publication, 1981), 185).

4. Ko se napoti proti skupnim prostorom, da se tam usede ali stoji, naj med potjo ne pohodi bičevja za pletenje vrvi, ki je namočeno v vodo. Naj samostan ne utrpi škode na račun nemarnosti katerega izmed bratov.
5. Tudi če se zvok zasliši ponoči, ne stoj pri ognju, ki ga po navadi zanetijo, da se ogrejejo telesa in prežene mraz, niti ne sedi brez dela v skupnih prostorih, temveč se urno loti priprave vrvi za tkanje raševine. Tistim, ki so bolj šibkega telesa, se takšno delo opraviči.
6. Ko ta, ki stoji prvi v vrsti in po spominu govori iz Svetega pisma, zaploska z rokami za zaključek molitve, naj se nihče ne obira, temveč iz svojih sedežev vstanejo vsi hkrati.
7. Nihče naj se ne ozira k drugemu, kako se ukvarja s pletenjem vrvi ali moli. Vsakdo naj oči poveša k tlom in se posveča svojemu delu.
8. To so predpisi življenja, ki smo jih dobili od prednikov. Če se zgodi, da se med petjem psalmov, v času molitve ali branja Svetega pisma kdo pogovarja ali smeje, naj si nemudoma odveže pas ter s sklonjeno glavo in rokami pri tleh stoji pred oltarjem. Voditelj samostana naj ga ošteje. To isto sledi, če se bi to pripetilo v času skupnega obeda.
9. Ko se razleže glas tube, ki kliče k skupni molitvi, naj se tega, ki zamudi prvo molitev, kaznuje v skladu s tem, kot je opisano zgoraj, in naj stoji, medtem ko ostali sedijo.
10. Če zamudi ponoči, ko je telo bolj šibko, pa se naj z isto kaznijo kaznuje tega, ki pride šele po tretji molitvi. Kaznuje se ga tako pri skupni molitvi kot obedu.
11. Med skupno molitvijo naj nihče ne zapušča prostora, če ni na izrecno navodilo nadrejenega, ali si ni izprosil dovoljenja spričo nujne okoliščine.
12. Bičevje za pletenje vrvi razdeljuje le strežnik tedničar. Če je ta upravičeno odsoten, naj se počaka na nadrejenega.
13. Tega, ki stoji na stopnici in pred vsemi navaja iz Svetega pisma po spominu, naj se ne izbira izmed tedničarjev posamezne hiše, vsak tedničar pa si mora glede na svoj položaj v skupnosti zapomniti svoja opravila in jih znati na pamet.
14. Če kdo kaj pozabi ali pri odgovoru omahuje, dobi kazen za malomarnost in pozabljivost.
15. Ob nedeljah ali v času obhajila naj bodo navzoči vsi tedničarji. Vsi, ki so iz hiše višjih tedničarjev, naj sedijo na blazini (*embrimum*) in odgovarjajo na psalme. Obstajajo namreč tudi nižji tedničarji: teh je manj in jih ima vsaka posamezna hiša. Če je potreba po višjih tedničarjih večja od njihovega števila, predstojnik pokliče iz istega plemena nižje tedničarje. Brez njegovega naročila ni nikomur dovoljeno pristopiti k petju psalmov v drugo hišo istega plemena. Prav tako ni dovoljeno biti tedničar v drugi hiši kot svoji, razen če ni hiša del istega plemena.

»Pleme« (*tribus*) se namreč imenujejo po tri ali štiri hiše skupaj (odvisno od velikosti samostana), ki bi jim lahko rekli kar družine ali ljudstva.

16. Na nedelje in skupne molitve z obhajilom imajo pooblastila za petje psalmov le hišni predstojniki ali starejši bratje, katerih imena že imajo svojo veljavo.
17. Kogarkoli izmed starejših, ki pojejo psalme, to je tistih, ki berejo iz psalterja, ni k molitvi, je pri priči deležen kazni in graje pred oltarjem.
18. Kdor brez pooblastila predstojnika odide iz skupne molitve z obhajilom (*collecta in qua offerenda est oblatio*), je pri priči kaznovan.
19. Po končani jutranji molitvi naj se bratje po posameznih hišah še ne vrnejo v svoje celice, temveč naj med seboj razpravljajo o tem, kar so slišali od predstojnikov. Šele po tem se vrnejo v svoje prostore.
20. Predstojniki namreč trikrat tedensko podajajo nagovore (*disputatio*).¹³ Bratje, ki sedijo ali stojijo, med poslušanjem ne smejo menjati svojega mesta, ki jim je bilo dodeljeno glede na njihov položaj in glede na vsakogar izmed njih posebej.
21. Če kdo zaspí na stolu, ga nadrejeni, bodisi hišni predstojnik ali voditelj samostana, primora, da vstane in stoji, dokler mu ni ukazano, da lahko spet sede.
22. Ko tuba pokliče in se bratje zberejo, da slišijo naročila, naj nihče ne manjka, ogenj pa se naj zakuri šele po koncu odredb. Kdor ne izpolni enega izmed slišanih naročil, naj bo kaznovan, kot je opisano zgoraj.
23. Tedničar brez izrecnega naročila nadrejenega nima pooblastila komurkoli razdeljevati vrvi ali posodja. Prav tako ne sme klicati k opoldanski skupni ali kateri izmed šestih večernih molitev, če ni prejel izrecnega naročila.
24. Po jutranji molitvi nižji tedničar, ki mu je dodeljena ta naloga, voditelja samostana povpraša, kdaj naj se izvedejo posamezne reči, ki se mu zdijo potrebne. Po njegovem naročilu potem obhodi posamezne hiše in se poduči o njihovih morebitnih potrebah.
25. Če bratje prosijo za knjigo, naj jim bo dana.¹⁴ V enem tednu naj jo dokončajo in jo vrnejo na isto mesto, da jo bodo lahko vzeli tisti, ki bodo na dolžnosti tedničarja prihodnji teden.
26. Če delajo z raševino, naj strežnik na večer vpraša predstojnika posamezne hiše, koliko bičevja potrebujejo. V skladu s tem naj bičevje namoči in ga zjutraj razdeli med brate glede na njihov položaj. Če pa bo zjutraj videl, da je bičevja premalo, naj ga še namoči in raznaša po hišah, dokler se ne začne večeriti.
27. Hišni predstojnik, ki je izpolnil tedensko dolžnost, njegov naslednik, ki jo bo prevzel, in voditelj samostana, naj bodo pozorni na opravljanje dela. Naj

13 Poleg enajstih Pahomijevih pisem, ki so se ohranila v Hieronimovem latinskem prevodu, je v koptščini ohranjenih tudi nekaj fragmentov njegovih spodbud menihom oz. njegovih katehez.

14 Prim. Lk 11,9.

- poskrbijo, da se raševina, ki je navadno razprostrta po tleh skupnih prostorov, sprašena. Prav tako naj si zapisujejo število zvitih vrvi na teden in si ga beležijo na lesene tablice (*buxa*), ki jih bodo hranili vse do časa letnega zбора,¹⁵ ko bo narejeno poročilo in bodo odpuščeni grehi.
28. Ko se bratje po skupni molitvi razidejo, naj vsak pri sebi vso pot do celice ali obednice še zmeraj premišljuje prebrane odlomke. V času molitve naj bodo vsi razoglavi.
  29. V času obeda naj se posedejo glede na dodeljene jim sedeže. Vsi si naj pokrijejo glavo.
  30. Ko zaslišiš glas nadrejenega, naj se od ene mize presedeš k drugi, ga pri priči ubogaš, saj nimaš nobene pravice ugovarjanja. Niti si ne drzneš iztegniti rok nad mizo pred hišnim predstojnikom, ali med hranjenjem oprezati za ostalimi brati.
  31. Vsak hišni predstojnik svoje podrejene uči urejenega in uglajenega postopanja pri obedih. Če bi torej kdo med obrokom govoril ali se smejal, naj se spokori. Na istem mestu bo namreč pri priči kaznovan in bo stal, vse dokler ostali ne zaključijo z obedom.
  32. Če kdo zamudi na obed, naj se, razen če ni bilo po naročilu nadrejenega, prav tako spokori in se vrne v celico lačen.
  33. Če na mizi česa zmanjka, naj si tega nihče ne drzne povedati, temveč naj strežnikom le namigne.
  34. Ko odideš iz obednice, odidi molče in ne odpiraj ust, dokler ne prideš do svojih prostorov.
  35. Strežniki naj jedo zgolj to, kar so pripravili bratje, in si ne pripravljajo druge hrane zase.
  36. Brat, ki kliče k obedu, naj med klicanjem moli.
  37. Brat, ki deli sladki poobedek (*tragematia*), naj med deljenjem recitira iz Svetega pisma.
  38. Brat, ki prejme, kar delijo, naj ne nastavi kukula, temveč svoj usnjen predpasnik, prejetega pa naj ne poskusi, dokler ne pride do hiše. Tisti, ki razdeljuje hrano med brate, svoj delež dobi od predstojnika. Prav tako tudi ostali strežniki svoj delež dobijo od drugih, sami po lastni sodbi naj si ne dodeljujejo ničesar. Kar prejmejo, naj zadošča za tri dni. Če komu kaj ostane, naj to prinese nazaj k hišnemu predstojniku, ki bo hrano spravil nazaj v skladišče. Tam se bo pomešala med ostale prihranke in bo spet na voljo celotni skupnosti.
  39. Nikoli se ne da enemu bratu več od tega, kar je prejel drugi.

---

15 Vsi menihi so se zbrali le dvakrat na leto, v času velike noči in v mesecu mesórju – ob koncu leta po koptskem koledarju.

40. Če se v skupnosti pojavi bolezen, naj hišni predstojnik stopi do oskrbovalcev bolnih in od njih prejme, kar je potrebno.
41. Če zbolí kdo od strežnikov, ne sme vstopati v kuhinjo in skladišče, da bi si od tam kaj vzel, temveč mu vsega, česar se zdi, da mu manjka, prinesejo ostali strežniki. Ni dovoljeno, da si skuha, kar bi sam želel, temveč po naročilu predstojnikov po strežnikih prejme, kar sklenejo, da mu primanjkuje.
42. Nihče, ki je zdrav, naj ne vstopa v prostore bolnih. Brata, ki zbolí, naj predstojnik povede v prostore za bolnike. Če bi potreboval nov plašč, tuniko ali druge reči, ki so potrebne pri delu ali obedih, naj jih predstojnik naroči od strežnikov in mu jih sam prinese.
43. Bolnik nima vstopa v obednico in tam ne sme jesti, česar si želi, niti ga strežnik teh reči ne sme voditi k obedom. Ni dovoljeno, da bi si hrano, ki jo dobi, odnašal v svojo celico, tudi sadežev ne.
44. Tudi bratje, ki pripravljajo obroke, naj izmenično strežejo bolnikom.
45. Razen bolnih bratov v bolniških prostorih naj se vina in juhe nihče ne dotakne.
46. Če na poti ali na ladji zbolí kdo od bratov, ki so bili kam poslani, naj ribje juhe ali drugih reči, ki jih navadno pripravljajo v samostanu, ne jé skupaj z drugimi brati, temveč naj mu jih strežniki prinašajo v izobilju, da se bolnik v nobenem primeru ne razžalosti.
47. Bolnika ne sme, razen na izrecno dovoljenje predstojnika, nihče obiskovati. Brez pooblastila predstojnika mu ne morejo streči niti sorodnik, lastna sestra ali brat.
48. Če kdo teh navodil ne bi upošteval ali se zanje ne bi zmenil, naj bo deležen ustaljene kazni.
49. Če kdo v želji po zavrnitvi posvetnosti in pridružitvi zboru bratov pristopi k vratom samostana, ne sme vstopiti, preden ni najavljen voditelju samostana. Nekaj dni naj čaka pred vrati, se uči nedeljskih molitev in psalmov, kolikor se jih le lahko, in se vestno posveti preizkušnji: ali je kdaj storil kaj slabega, ali je kdaj vznemirjen od strahu zbežal, ali ima še kdo drug moč nad njim, in končno, ali zmore pustiti za seboj tudi družino in obrniti hrbet svojemu premoženju. Če bratje vidijo, da je pripravljen, naj ga naučijo tudi ostalega samostanskega reda: kaj mu je početi, komu mora streči, komu se pokoravati pri skupnih zborih, v hiši ali obednici. Ko bo dodobra poučen o vseh opravilih, naj vstopi med brate. Takrat naj sleče posvetna oblačila in si nadene meniški habit. Ostane naj pri vratarju, ki ga bo v času molitve privedel pred zbor vseh bratov, on pa bo sedel na sedežu, ki ga je odredil predstojnik. Oblačila, ki jih je imel prej na sebi, naj vzamejo tisti, ki so za to pristojni, in jih odnesejo v skladišče. Od takrat so v lasti vodje samostana.
50. Nikomur izmed samostanskih bratov ni dovoljeno gostiti obiskov. Napoti naj se jih k vratom gostišča, kjer jih bodo sprejeli za to pristojni bratje.

51. Če na vrata samostana potrkajo kleriki ali bratje, naj se jih sprejme z večjo častjo. V skladu z evangelijem naj se jim umije noge¹⁶ in se jih povede do gostišča, kjer naj bodo deležni vsega, kar je primerno meniškemu življenju. Če si bi želeli moliti ali se pridružiti skupni molitvi in so iste vere,¹⁷ naj vratar ali strežnik to sporočita očetu samostana in jim bo to omogočeno.
52. Če pa k vratom samostana pridejo posvetni možje, možje šibkega telesa ali šibkejše posode (*vasa infirmiora*),¹⁸ to je ženske, naj se sprejme vsakogar posebej po različnih delih samostana glede na predstojnikovo naročilo in njihov spol. Zlasti za ženske naj poskrbijo z večjo častjo, marljivostjo in v Božjem strahu. Dodelijo naj jim prostore, ločene in daleč stran od svojih, da se izognejo skušnjavi. Če kdaj ženska k samostanu pride šele ponoči, ni prav, da se jo odslovi, toda sprejme naj se jo v skladu s tem, kot je opisano zgoraj: nameščena naj bo v ločene in zaprte prostore, bratje pa naj zanjo skrbijo z vso previdnostjo, da ji bodo lahko prosto stregli, ne da bi si kdo s prestopkom prislužil kazen.
53. Če pred vrati samostana stoji kdo v želji, da bi videl svojega rodnega brata ali sorodnika, naj vratar to vest prenese očetu samostana. Ta naj pošlje po hišnega predstojnika in ga vpraša, ali je dotični brat pri njem. Če predstojnik da dovoljenje, brat dobi zaupanja vrednega spremljevalca, skupaj s katerim lahko odide na srečanje s svojim rodnim bratom ali sorodnikom. Če ta bratu prinese hrane, ki je v samostanu dovoljena, naj je ne prejme sam, temveč naj pokliče vratarja. Šele ta bo hrano lahko prevzel. Če pa je hrana, ki jo je sorodnik prinesel, takšna, da se je s kruhom, naj se je ne posluži ta, ki mu je bila namenjena, temveč naj se jo vso odnese v bolniške prostore. Če so to sladke reči ali sadeži, mu jih bo vratar nekaj pustil, ostalo pa odnesel k bolnikom. Sam ne sme poskusiti ničesar, lahko pa obiskovalcu povrne z gorčico, to je nekim rastlinjem, kruhom ali skromnejšo zelenjavo. Hrano, ki so jo bratu prinesli starši ali sorodniki in se, kot smo rekli, je s kruhom, naj ta po predstojnikovem naročilu odnese k bolnikom, kjer iz nje sam dobi jesti le enkrat, ostalo pa pusti v rokah bolniškega strežnika, ki prav tako ne sme jesti od te hrane.
54. Če brat prejme sporočilo, da je doma zbolel kdo izmed njegovih bližnjih ali sorodnikov, vratar to najprej naznani očetu samostana, ta pa povpraša pri hišnem predstojniku po zanesljivem možu, vrednem naloge, da bo brata spremljal. Skupaj ju tako pošljejo na obisk s toliko zalogami, kot jih je namenil predstojnik. Če je brat primoran ostati izven samostana dlje, naj nikakor ne

16 Prim. Jn 13,14.

17 Aluzija na arianizem.

18 *Vas* je lahko tudi izraz za osebo, prim. litanije Matere Božje, kjer se jo imenuje z npr. *vas spirituale* (»posoda duhovna«).

spi na svojem domu ali pri sorodnikih, temveč se napoti v bližnjo cerkev ali samostan iste vere. Če mu bližnji ali sorodniki pripravijo in postrežejo hrano, naj jé samo, če je takšna, kot jo imajo navado jesti v samostanu. Naj ne pokuša juhe, pije vina, niti uživa kakršnekoli hrane, ki je v samostanu ne jedo. Če od sorodnikov kaj dobi, naj poje samo toliko, kot bo potreboval na poti, ostalo pa izroči predstojniku svoje hiše, ki bo hrano odnesel k bolnikom.

55. Če bratu umre kdo od sorodnikov, se lahko pogreba udeleži samo z dovoljenjem očeta samostana.
56. K opravi lu izven samostana se nikogar ne pošlje samega brez spremstva drugega brata.
57. Če ob povratku v samostan pred vrati zagledajo čigavega sorodnika, naj bratje ne hodijo po brata ali ga kličejo k njemu. Prav tako naj molčijo o vsem, kar so delali in slišali, ko jih ni bilo v samostanu.
58. Ob klicu k delu naj vsi sledijo hišnemu predstojniku. V samostanu naj ne ostane nihče, razen tistega, ki mu je oče samostana izrecno naročil. Vsi, ki pa gredo, naj nikar ne poizvedujejo, kam so namenjeni.
59. Ko pa je čas zбора vseh hiš, naj bratje sledijo predstojniku prve hiše, za njim pa naj hodijo razporejeni glede na svojo hišo in položaj. Nikar naj se ne pogovarjajo, temveč naj vsak pri sebi premišljuje kaj iz Svetega pisma. Če bi kdo želel načeti pogovor, mu bo na voljo vratar samostana, ki je bil izbran za to nalogo. Odgovor bo prejel prek njega kot posrednika. Če vratar ne bo navzoč, bo to nalogo prevzel hišni predstojnik.
60. Med delom naj se bratje ne pogovarjajo o posvetnih, temveč pri sebi razmišljajo o svetih rečeh, ali pa kar molčijo.
61. Nihče naj ne jemlje lanenega ogrinjala (*lineum alliolum*) s sabo na delo, razen če mu ni tako naročeno, po skupni molitvi pa naj med sprehajanjem po samostanu ne nosi plašča (*palliolum*).
62. Med delom naj se ne sedi, razen če tako naroča nadrejeni.
63. Če voditelji bratov (*ductores fratrum*) presodijo, da je treba koga poslati na pot, tega ne morejo storiti brez odredbe predstojnika. Če je ravno voditelj tisti, ki mora na pot, to pooblastilo preide na brata, ki je za njim po položaju.
64. Bratje, ki so na poti, hrano dobijo od tedničarja, ki jih spremlja. Hrana ni kuhana pa tudi vodo dobijo le od njega, kakor je to v navadi v samostanu. Nihče naj ne dviguje, črpa ali pije vode po svoji volji.
65. Ko se vrnejo v samostan, naj gredo vsi do svoje hiše. Ko prispejo, naj orodje, ki so ga potrebovali na delu, in čevlje predajo namestniku predstojnika. Ta jih na večer odnese v za to namenjene prostore in jih zaklene.
66. Vse orodje naj bo ob koncu tedna zbrano v eno hišo, da bodo naslednji tedničarji vedeli, kaj razdeliti med posamezne hiše.

67. Lebitonarije in ostala meniška oblačila vsi razen čolnarjev in pekov perejo le ob nedeljah.
68. K pranju naj ne pristopajo, preden so poklicani. Sledijo naj svojemu predstojniku in molče perejo z vso natančnostjo.
69. Med pranjem naj nihče nima bolj privzdignjenega oblačila, kot je določeno. Ko je delo opravljeno, se vsi hkrati odpravijo. Če kdo manjka ali ga v času pranja ni v samostanu, naj o tem opomni svojega predstojnika. Ta ga bo na pranje poslal s kom drugim. Ko bodo oblačila oprana, naj se vrne v svoje prostore.
70. Zvečer naj suhe lebitonarije poberejo in jih dajo namestniku predstojnika, da jih pospravi v celico. Če kakšen lebitonarij ni suh, naj se ga prihodnji dan razprostre na soncu, da se posuši. Na soncu pa naj se ga ne pusti dlje kot do tretje ure. Ko jih zberejo, naj jih zrahljajo. Bratje lebitonarijev ne hranijo pri sebi, temveč jih pustijo v celici vse do sobote.
71. Nihče naj ne nabira zelišč z vrta, razen če mu ni tako naročil brat vrtnar.
72. Razen brata, ki skrbi za palme, naj nihče ne trga palmovih listov, s katerimi so pokrite košare.
73. Zavoljo reda ne sme nihče jesti še nezrelega grozdja ali klasja. Nihče ne sme jesti nobenega poljskega ali vrtnega pridelka, preden ta ni postrežen vsem bratom naenkrat.
74. Kuhar naj ne pokusi ničesar, preden ne jedo vsi bratje skupaj.
75. Brat, ki skrbi za palme, naj ne jé njenih sadežev, preden jih ne jedo vsi bratje skupaj.
76. Bratje, zadolženi za nabiranje palmovih sadežev, od predstojnika lahko dobijo dovoljenje, da jih pokusijo tudi že med delom, a ko se vrnejo v samostan, vendar dobijo svoj delež tudi skupaj z ostalimi brati.
77. Če naletijo na sadeže, ki so padli z drevesa, naj jih ne jedo, temveč poberejo in nesejo k vznožju drevesa. Brat, ki je zadolžen za razdeljevanje, naj sadežev ne pokusi, temveč odnese k oskrbniku, ki bo hkrati z ostalimi brati tudi njemu namenil njegov delež.
78. Nihče naj v svoji celici ne hrani prigrizkov, razen tistih, ki jim je to odobril oskrbnik.
79. Majhnih hlebcev kruha, ki jih hišni predstojniki razdeljujejo bratom, ki so se odločili za strožji post, naj nihče ne daje komu v znak zahvale, niti naj jih ne dobijo bratje, ki se odpravljajo na pot. Ti niso skupna hrana, temveč se jih redno razdeljuje bratom po celicah, ki naj z njimi ne jedo ničesar drugega kot sol.
80. Nihče nima pravice do priprave jedi izven samostanske kuhinje. Kadar pa gre do ven, se pravi delat na polje, prejmejo zelenjavo, začinjeno s soljo in kisom, poleti pa pripravljeno tako, da se ohrani dlje časa.

81. Nihče ne sme imeti v hiši ali v celici ničesar, razen tega, kar za vse predpisuje pravilo samostana: ne volnene tunike, ne plašča, ne premeškega in nepristriženega ovčjega krzna, nič denarja, ne vzglavnika ali kateregakoli drugega predmeta, razen kar dopusti oče samostana po hišnih predstojnikih, to je osebna obleka: dva lebitonarija, obrabljen daljši naprsnik, ki prekriva vrat, ramena in pleča, usnje, ki visi ob strani,¹⁹ dvoje sandal in dva kukula, pas in palico. Kar (kot predstojnik) najdeš več od tega, brez možnosti ugovaranja vzameš.
82. Razen hišnega predstojnika in namestnika ne sme nihče imeti majhne pincete za izdiranje trnja; ta mora viseti na oknu, kjer se nahajajo knjige.
83. Če je kdo premeščen iz ene v drugo hišo, ne sme s seboj nesti ničesar, razen zgoraj navedenega.
84. Nihče ne sme iti na polje, hoditi po samostanu ali iti izven njegovih zidov, če prej ni prosil in dobil dovoljenja hišnega predstojnika.
85. Treba je paziti, da nihče ne prenaša govoric iz hiše v hišo, iz samostana v samostan, iz samostana na polje ali iz polja v samostan.
86. Če je kdo potoval, plul ali zunaj opravljal kako drugo delo, v samostanu ne sme govoriti o tem, kar je videl, da se tam godi.
87. Ne v svoji celici, ne v kolibah v poletni vročini, niti na poljih naj nihče ne spi drugje, kot na ležišču, ki mu je odrejeno.
88. Ko se gre k počitku, se z drugimi ne pogovarja. Če se kdo ponoči zbudi žejen na postni dan, naj si ne drzne piti. Na ležišču ne sme biti poslano nič drugega razen psiata, se pravi rogoznice.
89. Nikomur ni dovoljeno vstopiti v celico drugega brata, če prej ne potrka na vrata.
90. Pred skupnim znakom ni dovoljeno iti k obedu niti se sprehajati po samostanu.
91. Nihče ne sme hoditi po samostanu, priti na skupen zbor ali iti v obednico brez kukula in usnja.
92. Zvečer si brez spremljevalca nihče ne sme iti naoljiti ali omehčati rok po delu. Celotno telo naj se ne naolji, razen v primeru bolezni, prav tako naj se golega telesa ne umiva, ne postavlja pod vodo, razen v primeru težke bolezni.
93. Nihče ne sme drugega umivati ali naoljiti, razen če je tako ukazano.
94. Nihče ne sme z drugim govoriti v temi.
95. Nihče ne sme z drugim spati na rogoznici. Nihče ne sme držati drugega za roko, ampak naj bo od njega oddaljen za laket, bodisi ko stoji, hodi bodisi sedi.
96. Razen hišnega predstojnika, namestnika ali tistega, ki mu je to zapovedano, ne sme nihče drugemu izvleči trna iz noge.

---

19 Gre za usnjen del meniške obleke, ki nositelju služi, da na njem sedi, ponoči pa se z njim pokrije. Pas ima poleg praktičnega tudi simbolični pomen, saj meniha spominja, da je vedno na poti in ima »ledja prepasana« (2 Mz 11,11).

97. Nihče ne sme ostriči glave brez dovoljenja nadrejenih.
98. Naj si nihče ne drzne z drugim menjati stvari, ki jih je sprejel od predstojnika, niti sprejeti boljše in dati slabše niti dati boljše in sprejeti slabše. Tako glede obleke kot glede obnašanja naj nihče ne uvaja ničesar novega zavoljo okrasa.
99. Vsa usnja morajo biti prevezana in morajo viseti prek ramen. Kukul posameznika mora nositi znak samostana in hiše.
100. Ko gre na skupni zbor ali k večerji, naj knjig nihče ne pusti razvezanih.
101. Knjige iz okenca, to je luknja na steni, naj se zvečer vrne na svoje mesto, da jih namestnik lahko prešteje in kot po navadi zaklene.
102. Nihče naj ne gre na skupni zbor ali k večerji, tako v samostanu kot na polju, s sandali na nogah ali ogrnjen z volnenim plaščem.
103. Kdor bo svoje oblačilo pustil na soncu dlje kot do poldneva, ko gredo bratje obedovat, naj bo oštet zaradi malomarnosti. Prav tako naj bo oštet, če iz prezira prekrši kakšno izmed zgoraj naštetih navodil.
104. Nihče, razen tega, kateremu je hišni predstojnik dodelil to opravilo, naj si ne drzne izdelovati sandal, česarkoli mazati ali popravljati.
105. Če se kakšen brat poškoduje ali udari – ne toliko, da bi moral biti v postelji, a dovolj, da težko hodi – in potrebuje kakšno stvar, morda obleko, ogrinjalo ali kaj podobnega, naj hišni predstojnik od brata, ki je za to zadolžen, dobi obleko in jo da bolniku. Ko ozdravi, mora vse brez oklevanja vrniti.
106. Nihče ne sme brez dovoljenja predstojnika od nikogar ničesar sprejeti.
107. Nihče ne sme spati v zaklenjeni celici niti imeti spalnice, ki se zaklepa, razen če to dovoli oče samostana glede na posameznikovo starost ali bolezen.
108. Nihče ne sme iti na polje, če tja ni poslan, razen pastirji, orači in poljedelci.
109. Na golem hrbtu osla ali na osi voza naj ne sedita dva hkrati.
110. Če kdo pride sedeč na oslu – to ne velja za bolnike –, mora pred samostanom razjahati in osla voditi noter z vrvjo.
111. V delavnice različnih obrti lahko gredo zgolj tisti, ki so zanje zadolženi, da vzamejo, kar je potrebno. Niti oni ne smejo priti pred poldnevom, ko se bratje zberejo za obed, razen če nastopi velika nuja. V tem primeru bo oče samostana poslal tedničarja, da prinese potrebno.
112. Nihče naj si ne drzne vstopiti v tujo celico brez dovoljenja nadrejenih.
113. Nihče si od drugega, niti od rodnega brata, ne sme česa izposoditi.
114. Brez dovoljenja predstojnika naj v svoji celici nihče ne jé, niti bornega sadja ali česa podobnega.
115. Če mora hišni predstojnik kam iti, ga zamenja drug predstojnik iz istega rodu in plemena (*gentis et tribus*), ki ima enako oblast in dolžnosti, da vse poteka prav. Pouk, ki ga opravlja na dva postna dneva, bo razdelil tako, da ga bo imel enkrat v svoji hiši, drugič pa v hiši predstojnika, ki je odpotoval.

116. O pekih je treba reči naslednje: ko kvasijo moko in mesijo testo, ne sme nihče govoriti z drugim. Ko zjutraj na ramenih nosijo korita s kruhom, da bi ga dali peči, naj prav tako molčijo in premišljujejo o psalmih ali o Svetem pismu, vse dokler ne končajo dela. Če je kaj nujnega, naj ne govorijo, marveč naj tistim, ki jim morajo kaj prinesiti, pokažejo z znaki.
117. Ko bodo poklicani, naj zamesijo testo, tedaj v pekarno ne sme vstopiti nihče, razen tisti, ki imajo dolžnosti peke, in tisti, katerim je dovoljeno.
118. Glede čolnov velja podobna ureditev. Brez dovoljenja očeta samostana ne sme nihče z obale odvezati vrvi, niti od majhnih bark. Kadar bratje spijo na palubi, ne sme nihče spati na dnu ladje ali pod palubo, nikakor pa z njimi ne smejo spati na ladji svetni ljudje.
119. Brez dovoljenja očeta samostana ni dovoljeno natovoriti krhkih posod za plovbo.
120. V svoji hiši naj si nihče ne drzne prižgati ognja, dokler ga vsi skupno ne prižgejo.
121. Kdor zamudi na eno izmed šestih večernih molitev oziroma kdor šepeče, govori drugemu ali se smeje med preostalimi molitvami, naj po ustaljenem redu opravlja pokoro.
122. Ko v hiši sedejo skupaj, ni dovoljen pogovor o svetnih zadevah, marveč – če je predstojnik učil kaj o Svetem pismu – naj skupaj premišljujejo in si povedo, kaj je kdo slišal ali kaj mu je ostalo v spominu.
123. Brez predstojnikovega dovoljenja ne sme nihče ničesar delati, niti prenašati vrča polnega vode niti plesti vrvi.
124. Nihče si ne sme sam vzeti v vodi namočenega bičevja za delo, če mu ga ne dodeli tedenski strežnik.
125. Kdor razbije glineno posodo in trikrat razlije bičevje, mora opravljati pokoro med večernimi šestimi molitvami.
126. Po večernih šestih molitvah, ko gredo vsi bratje k počitku, ne sme nihče zapuščati svoje sobe, razen v nujnih primerih.
127. Če brat umre, ga vse bratstvo pospremi. Brez dovoljenja ne sme nihče manjkati, peti psalmov ali dodajati še kakega psalma.
128. Ob trenutku pokopa naj ne pojeta dva hkrati, niti se ne smeta ogrniti z volnenim plaščem. Tistemu, ki pôje, naj vsi enoglasno odgovarjajo.
129. Na pogrebu naj imajo bolniki strežnika, ki jih podpira. Kamorkoli že bodo bratje poslani, naj se vedno določi koga izmed tedničarjev za strežbo bolnim, če bi slučajno na poti ali na polju nenadoma oslabei.
130. Nihče naj ne hodi pred svojim predstojnikom ali nadrejenim.
131. Nihče naj ne ostane izven svojega mesta. Če kdo kaj izgubi, naj se ga javno ošteje pred oltarjem; če izgubi kaj od svoje obleke, tega ne bo dobil tri tedne, ampak šele v četrtem po opravljeni pokori.

132. Če kdo kaj najde, naj to obesi za tri dni pred kraj zborovanja bratov, da lahko ta, ki je izgubil, izgubljeno prepozna in vzame.
133. Za vse graje in predpise, za katere je zapisana in postavljena kazen, zadostujejo predstojniki; če pa kdo stori kaj novega, naj se naznani voditelju samostana.
134. Brez njegovega dovoljenja ne sme nihče pripravljati blata (za gradnjo). Glede vsega novega je pristojna njegova odločitev.
135. Vsako kaznovanje naj se vrši tako, da morajo na velikem zboru in v obednici kaznjenci stati.
136. Kdor zapusti občestvo z brati, a se pozneje po opravljeni pokori vrne, brez dovoljenja nadrejenih ne sme biti na svojem prejšnjem mestu.
137. Če hišni predstojnik ali oskrbnik eno noč prespi zunaj, stran od bratov, pa se po opravljeni pokori vrne v bratsko skupnosti, mu vrnitev in stanje na prejšnjem mestu brez dovoljenja nadrejenih ni dovoljeno.
138. O vsem, kar bratje v skupnosti slišijo pri nagovoru, morajo skupaj premišljevati, predvsem v postnem času, ko govorijo njihovi predstojniki.
139. Kdor v samostan vstopi neuk, se mora najprej poučiti o tem, kaj mora vršiti, ko pa je poučen in o vsem soglaša, mu je treba dati dvajset psalmov, dve pismi Apostola ali drug del Svetega pisma. Če ne zna brati, bo šel ob prvi, tretji in ob šesti uri k tistemu, ki ga lahko uči in je bil za to dodeljen. Pri njem bo stal ter se nadvse skrbno učil z vso hvaležnostjo. Potem mu bo ta napisal črke, besede in imena, prisiljen bo brati, tudi če ne bo želel.
140. V samostanu ne sme biti nikogar, ki bi ne znal brati in ne znal na pamet kaj iz Svetega pisma, vsaj Novo zavezo in psalterij.
141. Nihče si ne sme izmišljati izgovorov, da bi ne šel k skupnemu zboru, k petju psalmov ali k molitvi.
142. Četudi je na ladji, v samostanu, na polju, na poti ali pri kateremkoli opravilu, nihče ne sme zapravljati časa, ne da bi molil in pel psalme.
143. Povejmo še o samostanu devic. Nihče naj jih ne obiskuje, če tam nima matere, sestre, hčerke, sorodnice, sestrične ali matere svojih otrok. Če je potrebno, da jih vidi, ker jim je, preden je zavrnil svet in vstopil v samostan, zapustil dediščino, ali iz drugega očitnega vzroka, naj z njim pošljejo starejšega in izkušenega moža, da jih obiščeta in se vrneta skupaj. Nihče razen zgoraj omenjenih naj ne hodi k devicam. Če jih želi videti, naj najprej obvesti očeta samostana, on pa ga bo poslal k starcem, ki so dodeljeni za službo devicam. Oni naj jih obiščejo in z njimi opravijo, kar je potrebno, v vsem redu in strahu Božjem. Ko jih vidijo, naj ne govorijo z njimi o posvetnih rečeh.
144. Kdor bo prekršil katerega od teh predpisov, mora brez kakršnegakoli odlašanja opraviti javno pokoro za prestopek in prezir, da bo lahko prejel nebeško kraljestvo.

3 Predpisi in ustanove našega očeta Pahomija (*Praecepta et instituta*)

Kako naj se vrši skupni zbor (*collecta*) in kako naj se bratje sestajajo za poslušanje Božje besede v skladu s predpisi starih in naukom Svetega pisma; da bi se osvobodili dušnih zmot in bi slavili Boga v svetlobi živih, da bi spoznali primeren način življenja v Božji hiši brez padcev in pohujšanja; da bi jih kaka strast ne upijanila, marveč bi stali znotraj mere resnice, izročila apostolov in prerokov; da bi se držali reda praznikov s posnemanjem zborov njih, ki so v Božji hiši in ustaljeno vršijo poste ter molitve. Kdor namreč to dobro spolnjuje, sledi pravilu (*regula*) Svetega pisma.

Sledeče je torej služba (*ministerium*), ki jo morajo vršiti služabniki Cerkve:

1. Bratje naj se zberejo ob času molitve in opravijo vse predpisane obrede, ne da bi dopustili možnost odstopanja, niti tega, da se kaj izvrši v nasprotju s predpisi.
2. Če prosijo za knjigo, naj se jim prinese.
3. Če pride proti večeru kdo od zunaj in ne prejme dela za naslednji dan, naj se mu ga naloži naslednje jutro.
4. Če kdo opravi naloženo delo, naj o tem obvesti predstojnika in stori, kar mu on zapove.
5. Strežnik naj bo pozoren, da medtem ko bratje opravljajo svoje zadolžitve, iz samostana ne izgine nobena stvar. Če kaj izgine ali se iz malomarnosti izgubi, naj oče samostana ošteje strežnika posameznih del, ta pa bo potem oštel njega, ki je stvar uničil, a le v skladu z voljo in mnenjem predstojnika – brez njega nihče nima pravice oštetiti brata.
6. Če kdo pusti obleko na soncu tri dni, naj se lastnika (*dominus*) obleke zaradi tega ošteje, na skupnem zboru bo javno opravljal pokoro, v obednici pa bo stal.
7. Kdor izgubi usnje, sandale, pas ali kaj drugega, naj bo oštet.
8. Če kdo vzame tujo stvar, naj se mu jo položi na ramena; na skupnem zboru bo javno opravljal pokoro, v obednici pa bo stal.
9. Če koga bratje vidijo, da se rad prepira ali upira naredbam predstojnika, naj bo oštet glede na velikost prestopka.
10. Kdor laže, za kogar se odkrije, da goji kakšno mržnjo, kdor je neposlušen, kdor se predaja igram več, kot je primerno in dopustno, kdor je len, kdor ugovarja, kdor ima navado ogovarjati brate ali tujce in kdor dela karkoli proti pravilom Svetega pisma in samostanskim predpisom, tega naj se prijavi očetu samostana, ki ga bo kaznoval v skladu z velikostjo dejanja in prestopka.
11. Hišnemu predstojniku bo naprtena krivda in bo oštet, če v treh dneh ne bo javil očetu samostana, kar se je nepravilnega dogodilo na poti, na polju ali v samostanu; javno bo opravljal pokoro v skladu z veljavnim redom.

12. Če kdo pobegne in se tega v treh urah ne najavi očetu samostana, bo hišni predstojnik kriv za njegovo izgubo; če pa ga v tem času najde, nima krivde. Kazen za njega, ki je izgubil brata iz hiše, je sledeča: tri dni naj opravlja javno pokoro. Če pa ob času pobega javi očetu samostana, nima krivde.
13. Če predstojnik v svoji hiši opazi kak prestopok, če prestopnika ne ošteje nemudoma ali ne naznani očetu samostana, naj bo sam oštet po predpisih.
14. V vsaki hiši naj se zvečer opravi šest molitev in psalmov v skladu z obredom velikega zbora, kot ga obhajajo vsi bratje skupno.
15. Predstojniki naj imajo vsak teden dva nagovora, se pravi katehezi.
16. Nihče v hiši naj ne opravlja ničesar brez predstojnikovega ukaza.
17. Če vsi bratje ene hiše opazijo, da je predstojnik preveč nemaren, da osorno ošteva brate ali da prekoračuje predpise samostana, naj ga naznanijo očetu samostana in ga bo on oštel. Sam hišni predstojnik naj ne počne drugega brez ukaza očeta samostana; predvsem glede novih zadev, glede ustaljenih zadev pa naj spoštuje samostanska pravila.
18. Predstojnik naj se ne opijanja.²⁰ Naj ne sedi v kleti pri samostanskih sodih. Naj ne prekrši zapovedi, ki jih je Bog odredil na nebu, da bi se izpolnjevala na zemlji. Naj ne bo žalosten na praznik Gospoda Odrešenika. Naj gospoduje nad svojim telesom po zgledu svetnikov. Naj ne spi na razkošnih ležiščih, posnemajoč poganske navade.²¹ Naj ne bo dvoičen. Naj ne sledi svojemu srcu ali mislim, marveč Božjemu zakonu. Naj se ne domišljavo upira nadrejenim.²² Naj se ne jezi na podrejene in naj z njimi ne bo grob. Naj ne spreminja končnih odločitev.²³ Ne sme biti goljufiv in naklepiti prevar. Ne sme biti brezbrizen za grehe svoje duše. Ne sme podleči telesni pohoti. Ne sme brezbrizno pohajati. Naj ne podlega nepotrebnim pogovorom.²⁴ Naj slepemu ne nastavlja spotike pod noge.²⁵ Ne sme zadovoljevati lastne volje. Ne sme se prepuščati smehu in šalam neumnih.²⁶ Naj ne prepusti svojega srca njim, ki govorijo bedarije in neumnosti. Ne sme se dati prevarati darilom. Naj ga ne vodijo nizkotni pogovori. Ne sme se pustiti pobiti žalosti. Ne sme se bati smrti, marveč Boga. Ne sme kršiti dolžnosti zaradi prisotnega strahu. Naj ne zapušča prave luči zavoljo malo jedače. V svojih delih ne sme oklevati ali biti neodločen. Ne sme menjati

---

20 Prim. Ef 5,18.

21 Prim. Lk 14,8.

22 Prim. Rim 13,1.

23 Prim. 5 Mz 27,17; Prg 22,28; 23,10.

24 Prim. Mt 12,36.

25 Prim. 3 Mz 19,14.

26 Prim. Prd 7,6.

odločitev, marveč mora biti značajske trden, odločen in pravičen; naj vsako zadevo premisli in sodi po resnici, brez iskanja slave, marveč naj bo iskren pred Bogom in ljudmi, daleč od prevar. Ne sme zametovati življenja svetih, niti biti slep za njihov pouk. Nikomur ne sme škoditi iz oholosti. Ne sme slediti poželenju svojih oči.²⁷ Naj ga ne premami zapeljivost pregreh. Nikoli ne sme zaobiti resnice. Sovraži naj nepravico. Drugega naj ne presoja glede na prejeta darila.²⁸ Ne sme obsoditi nedolžnega zaradi domišljavosti. Naj se ne smeje med dečki. Ne sme zapostavljati resnice zaradi strahu. Naj ne je kruha, ki ga je dobil s prevaro. Ne sme hlepiti po tuji deželi. Naj se ne zmede zaradi dobrin drugih. Ne sme prezirati tistih, ki prosijo usmiljenja.²⁹ Ne sme pričati po krivem zaradi dobička.³⁰ Ne sme lagati iz prevzetnosti. Ne sme zapustiti resnice zaradi nabuhle duše. Naj ne odstopa od pravice zaradi mikavnosti. Ne sme izgubiti svoje duše zaradi sramu. Naj ne išče izbornih jedi in ne želi lepih oblačil. Naj ne prezira starcev in naj vedno presoja svoje misli. Naj se ne upijanja z vinom, marveč naj spoji ponižnost z resnico. Ko sodi, naj sledi predpisom starih in Božjemu zakonu, ki se oznanja po vsem svetu. Če prekrši katerega izmed teh predpisov, naj se mu sodi po meri, s kateri je sam sodil,³¹ in naj dobi povrnjeno za svoja dela,³² saj je prešuštoval z lesom in kamnom³³ ter zaradi sijaja zlata in srebra zapustil pravico, iz želje po časnem dobičku se je ujel v zanko krivice. Doletela ga je usoda Helija in njegovih sinov;³⁴ prekletstvo Davida, s katerim je preklel Docha;³⁵ znamenje, vtisnjeno Kajnu;³⁶ pokop osla, o katerem govori Jeremija;³⁷ pogubljenje grešnikov, ki so se vdrli v zemljo;³⁸ propad Kanaancev;³⁹ razbitje vrča pri studencu;⁴⁰ umanjkanje peska

---

27 Prim. 1 Jn 2,16.

28 Prim. Iz 5,23.

29 Prim. Prg 11,12.

30 Prim. 2 Mz 20,16.

31 Prim. Mt 7,2; Mr 4,24; Lk 6,38.

32 Prim. Mt 16,27; Rim 11,6.

33 Prim. Jer 3,9.

34 Prim. 1 Kr 14,18.

35 Prim. Ps 51.

36 Prim. 1 Mz 4,15.

37 Prim. Jer 22,19.

38 Prim. 4 Mz 16,32.

39 Prim. 2 Mz 34,11.15; 5 Mz 7,1-2.

40 Prim. Prd 12,6.

na obalah, ki jih udarjajo valovi; zlom slovite Izaijeve palice;⁴¹ kakor slep tipa po steni z roko.⁴² Vse to naj se dogodi tistemu, ki v sodbi ni sledil resnici⁴³ in je v vsem, kar mu je bilo zaupano, ravnal nepravilno.

4 Predpisi in naredbe istega našega očeta Pahomija (*Praecepta atque iudicia*)

*Polnost postave je ljubezen*⁴⁴ za tistega, ki razpozna čas; čas je, da od spanja vstanemo, saj nam je odrešenje bližje kot takrat, ko smo začeli verovati. Noč se je odmaknila, dan se je približal, odložimo dela teme,⁴⁵ kot so spori, razprtije, sovraštva in napuh prevzetnega duha.⁴⁶

1. Če kdo zlahka obrekuje in govori neresnico ter se ga ujame v tem prestopku, naj se ga dvakrat opomni. Če se ne spokori, naj se ga za sedem dni loči od zbora bratov in naj prejema zgolj kruh in vodo, dokler ne obljubi in zatrdi, da se bo znebil te pregrehe; tako naj se mu oprost.
2. Jezljivca in srboriteža, ki se brez razloga ujezi zaradi praznih reči, naj se opomni šestkrat, sedmič pa naj se ga premesti iz njegovega mesta in postavi med zadnje, obenem pa naj se ga nauči znebiti se te dušne strasti. Le po pričevanju treh vrednih prič, ki jamčijo za njega, da ne bo več počel česa podobnega, naj ponovno prejme svoj položaj. V nasprotnem primeru, če ostane v tej pregrehi, bo ostal med zadnjimi in izgubil svoje prejšnje mesto.
3. Kdor želi dokazati lažno stvar zoper drugega, v škodo nedolžnega, tega naj se trikrat opomni. Če ne posluša, bo kriv za nepravilnost tako glede nadrejenih kot glede podrejenih.
4. Kdor ima grdo navado vznemirjati brate z besedo in kvariti duše preprostejših, tega naj se trikrat opomni. Če to prezira in trmasto vztraja v trdoglavosti, naj ga postavijo izven samostana in prebičajo pred vrati, za večerjo naj se mu da zgolj kruh in voda, vse dokler se ne očisti te nesnage.
5. Kdor ima navado godrnjati in tožiti, da se ga muči z napornimi opravili, tega naj se petkrat poduči o njegovem brezsmiselnem godrnjanju in naj se mu pokaže očitno resnico. Če je tudi po tem nepokoren – in je v odrasli dobi –, naj ga

41 Prim. Jer 48,17; Iz 14,5.

42 Prim. Iz 59,10.

43 Prim. Ef 4,15.

44 Rim 13,10.

45 Rim 13,11-12.

46 Prim. Gal 5,20.

imajo za bolnega in ga pošljejo v bolniško sobo, kjer naj ga hranijo in pustijo v brezdelju, dokler ne spozna resnice. Če pa je njegova pritožba upravičena in ga predstojnik stiska po krivem, naj isto kazen prejme ta, ki ga je pohujšal.

6. Če je kdo nepokoren, prepirljiv, protisloven ali lažniv – in je v odrasli dobi –, naj se ga opomni desetkrat, da bi se otresele te pregrehe. Če ne želi poslušati, naj se ga ošteje po predpisih samostana. Če pa so drugi krivi za njegove pregrehe in se to dokaže, naj bo kaznovan, kdor je to povzročil.
7. Če bratje koga vidijo, da se prostodušno smeji z dečki, se z njimi igra in prijateljuje z mladoletnimi, naj se ga trikrat opomni, da se umakne iz njihove bližine in se spomni čednosti ter strahu Božjega. Če ne preneha, naj ga, kot zasluži, najstrožje kaznujejo.
8. Kdor zavrača naredbe starih in pravila samostana, ki so dani po Božji naredbi, in zametuje nasvete starejših, tega naj se kaznuje v skladu z uveljavljenim redom, vse dokler se ne poboljša.
9. Kdor se ima za sodnika vseh prestopkov in zaradi izkrivljenosti uma ali nemarnosti zapusti resnico, zaradi njega naj sede dvajset, deset ali celo pet svetih in bogaboječih mož, za katere lahko vsi jamčijo, in ga sodijo, ga postavijo na najnižjo stopnjo, vse dokler se ne poboljša.
10. Kdor vznemirja duše bratov, preveč govori in seje razdor ter prepir, tega naj se desetkrat opomni, če pa se ne poboljša, naj se ga ošteje po predpisih samostana, vse dokler se ne poboljša.
11. Če kdo izmed starih in predstojnikov vidi brata v stiski, a ga ne želi povprašati za vzrok stiske in ga prezira, naj zgoraj opisani sodniki raziščejo vzrok (razhajanja) med bratom in predstojnikom. Če ugotovijo, da je brat zatrt zaradi nemarnosti ali oholosti predstojnika in ga ta ne presoja po resnici, marveč samovoljno, naj se predstojnika umakne z njegovega položaja, vse dokler se ne poboljša in očisti te nesnage, da ni upošteval resnice, marveč posamezno osebo, in je služil zlobnosti duha in ne Božji sodbi.
12. Če kdo obljubi izpolnjevati pravila samostana in to začne početi, a jih nato odbija, nakar pa si premisli in se spokori ter se izgovarja na telesno slabost, zaradi katere ne more izvrševati obljubljenega, naj se ga pošlje med bolnike in naj je z brezdelneži, vse dokler v pokori ne izpolni, kar je obljubil.
13. Če so v hiši dečki, ki se predajajo igri in brezdelju ter se kljub opominu ne morejo poboljšati, jih mora hišni predstojnik trideset dni opominjati in oštevati. Če vidi, da vztrajajo v zablodi, ali pri njih opazi kakšno drugo pregreho, in tega ne naznani očetu samostana, bo namesto njih kriv on sam glede na velikost prestopka, ki ga je našel pri njih.
14. Kdor nepravilno sodi, tega naj drugi obsodijo zaradi nepravilnosti.
15. Če kdo pohujša enega, dva ali tri, da zapustijo hišo, a se nato vrnejo, naj se med

- njim in pohujšanimi opravi sodba; če bo spoznan za krivega, naj se ga kaznuje po pravilih samostana.
16. Kdor se strinja z grešniki in brani drugega, ki ravna napačno, naj bo preklet pri Bogu in pri ljudeh in naj se ga najstrožje kaznuje. Če je zaveden iz nevednosti ali če tega ni imel za zlo, naj se mu oprosti. Vsakomur, ki greši iz nevednosti, naj se zlahka oprosti. Kdor pa greši s polno zavestjo, tega naj se kaznuje v skladu s težo prestopka.

5 Predpisi in zakoni našega očeta Pahomija o večerni molitvi in o opravi šestih molitev v posamezni hiši (*Praecepta ac leges*)

1. Hišni predstojnik in njegov namestnik morata naplesti petindvajset laktov palmovih listov, da bi tudi drugi delali po njunem zgledu. Če ta dva nista prisotna, morajo tisti, ki začasno opravljajo njihovo vlogo, opraviti delo v enaki meri.
2. Ko so poklicani, naj pridejo na skupen zbor, pred pozivom pa naj nihče ne zapušča celice. Če kdo prekrši ta predpis, naj se ga kaznuje po ustaljenem redu.
3. Bratov naj se ne sili k prekomernemu delu, marveč naj se spodbuja zmerno zaposlenost. Med njimi naj veljata mir in sloga, kadar sedijo, hodijo ali stojijo na svojem mestu, naj se vselej radovoljno pokoravajo nadrejenim in tekmujejo med seboj v ponižnosti.
4. Če pride do kakšnega greha, lahko samostanski očetje zapovedo poboljšanje in odredijo, kaj mora slediti.
5. Hišni predstojnik in njegov namestnik imata zgolj pravico, da kaznujeta brate v posameznih prestopkih in jim naložita pokoro bodisi na hišnem (*collecta domus*) bodisi na velikem zboru (*collecta maiore*), se pravi na zboru vseh bratov.
6. Če je hišni predstojnik odsoten, njegovo službo – bodisi v kaznovanju bratov bodisi v katerikoli drugi stvari, ki je nujna v hiši – vrši namestnik.
7. Če gre kdo v drugo hišo ali k bratu druge hiše in ga prosi za knjigo ali za katekolo drugo stvar, brez da obvesti vsaj dva, in se mu to dokaže, naj se kaznuje po predpisih samostana.
8. Kdor želi živeti brez madeža in prezira v hiši, kateri je dodeljen, mora pred Bogom izpolnjevati vse predpise.
9. Če je hišni predstojnik zaposlen, mora za vse nujne zadeve samostana in polj skrbeti namestnik.
10. Opravljanje šestih večernih molitev po vzoru velikega zbora, na katerem se zberejo vsi bratje, jim prinaša najvišje zadovoljstvo, vse poteka zlahka, tako da nihče molitve ne občuti kot bremena, ki bi porodilo dolgčas.

11. Če se kdo v samostan vrne izmučen od vročine, naj ga medtem, ko bratje opravljajo molitve, in se jih sam ne more udeležiti, k temu tudi ne silijo.
12. Ko hišni predstojniki brate poučujejo o svetem življenju, ne sme manjkati nihče, razen iz res nujnega razloga.
13. Ko so starejši skupaj z brati poslani ven, dobijo, dokler so zunaj, oblast predstojnika; vse se mora vršiti po njihovi presoji. Na določene dni morajo počevati brate in če med njimi pride do prerekanja, morajo starejši po pravu poslušati, razsoditi primer in naložiti primerno kazen, da se po njihovem posredovanju v srca zopet naseli mir.
14. Če kdo izmed bratov goji zamero do svojega hišnega predstojnika ali če ima ta nad kakšnim bratom pritožbo, jim morajo prisluhniti in med njimi razsoditi bratje, ki so izkušeni v življenju in veri. Če je oče samostana odsoten ali je nekam odšel, naj najprej počakajo nanj. Če pa se bo predolgo zadržal zunaj, naj prisluhnejo zadevi med predstojnikom in bratom, da ne bi zaradi odlašanja nastala večja zamera. Tako predstojnik in podrejeni kot ti, ki razsojajo, naj vse opravijo v strahu Božjem, da ne bi dali mesta neslogi.
15. O obleki. Če ima kdo brez dovoljenja nadrejenih več, kot je predpisano, naj se to odnese k varuhu celice; vanjo ne bo imel pravice vstopiti ali obleke zahtevati, marveč bosta zanjo pristojna predstojnik ali namestnik.

Prevedla Jan Dominik Bogataj, OFM, in Nena Bobovnik